

Уважаеми дами и господа,

Като благодарим за възможността да се включим в обществената консултация за предоставяне на данни за оценка на трите ключови директиви, които уреждат обществените поръчки в ЕС, бихме искали да направим няколко предложения за изменения на правилата за възлагане. Същевременно, считаме за необходимо в контекста на актуалните геополитически реалности да се обмислят изменения и в Директива 2009/81/ЕО.

Нашите предложения са насочени по-конкретно към:

1. Повишаване на стойностните прагове за поръчки в обхвата на Директива 2009/81/ЕО

Стойностните прагове се актуализират на двугодишен период от Европейската комисия с делегиран регламент. Срокът за актуализация е обвързан с тези по Директива 2014/24/ЕС и Директива 2014/25/ЕС като последният произтича от Споразумението за държавни поръчки на Световната търговска организация. Споразумението обаче е неприложимо при поръчки в областите отбрана и сигурност. Предвид това предлагаме актуализацията на стойностните прагове по Директива 2009/81/ЕО да не е обвързана с тази по Директива 2014/24/ЕС и Директива 2014/25/ЕС, а да е резултат от анализ, в т.ч. на цените на суровините.

2. Оптимизиране на предвидените процедури за възлагане, включително и в области Отбрана и сигурност

Предлагаме съкращаване на сроковете, предвидени в Директивите на ЕС в областта на обществените поръчки, за подаване на заявления и оферти за участие в процедурите за възлагане.

При използване на електронни средства, общият срок за провеждане на двуетапна процедура, се изисква минимален срок от 30 дни за подаване на заявления за участие. След изтичането на този срок стартират действията по оценка на участниците за съответствие с изискванията за лично състояние и с критериите за подбор. Този период в зависимост от броя на участниците продължава минимум 10 дни, когато не е необходимо да се искат пояснения или допълнителна информация от участниците. След това, се издава решение, което подлежи на обжалване в 10 -дневен срок. Едва след влизане в сила на решението възложителят може да изпрати покана до кандидатите за представяне на оферта, като се предоставя подходящ срок за това. Срокът за това може да варира от 15 работни дни до над 30 дни. . За оценка на офертите, в зависимост от техния брой са необходими още 30 дни. След това се издава решение за класиране на участниците и определяне на изпълнител. Същото подлежи на обжалване в 10 – дневен срок от издаването му.

Всичко това предполага, че срокът от публикуване на обявлението за поръчка до сключване на договора с участника, избран за изпълнител, е минимум 125 дни като в случая не се включва периода на подготовка и сроковете по евентуално обжалване. Така от възникване на конкретна необходимост от строителство, доставки и услуги до реалното удовлетворяване на потребностите на възложителя изтича твърде дълъг период.

Същевременно съвременните средства за комуникация позволяват на частните субекти да комуникират и да сключват и изпълняват договори в рамките на броени часове, независимо къде в ЕС се намират контрагентите. От друга страна, публичните власти са обвързани от стриктни и продължителни процедури, което може да застраши способността им да изпълняват възложените им функции. Предвид това предлагаме сроковете за провеждане на всички процедури, включително и области Отбрана и сигурност да се съобразят със съвременните условия като се съкратят.

3. Пояснение на основанията за отстраняване от участие в процедура при неизпълнение на договор

Предлагаме изменение на Директива 2014/24/ЕС, с което да се уточни предвиденото основание за изключване, в случаите на допуснати „значителни или трайни недостатъци при изпълнението на съществено изискване в предходен договор за обществена поръчка, предходен договор за поръчка с възложител или предходен договор за концесия, довели до предсрочно прекратяване на този предходен договор, изплащане на обезщетения или други подобни санкции“. Необходимо е да се пояснят случаите, при които са налице значителни или трайни недостатъци при изпълнението на договор за обществена поръчка или концесия.

Също така следва да се посочи и кои изисквания в договорите за обществени поръчки следва да се разглеждат като съществени – дали това са само условия въз основа, които участникът в процедурата е определен за изпълнител, т.е. елементи от офертата, които са подлежали на оценка или се отнася и до условия на договор, поради чието неизпълнение отпада необходимостта от доставката, услугата или строителството.

Съществен е въпросът, от кой момент започва да действа основанията за отстраняване:

- от допускане на значителни и трайни недостатъци при изпълнението или
- от момента, в който предходният договор е прекратен предсрочно; или
- от момента, в който е установено от компетентен орган (напр. съдебен орган), че са допуснати значителни и трайни недостатъци при изпълнението.

Сегашната редакция създава правна несигурност като дава възможност на държавите членки да определят различен начален момент на отстраняването.

4. Унифициране и конкретизиране на екологичните изисквания по отношение на възлагането на обществените поръчки

Към момента в рамките на ЕС съществуват ок. 40 законодателни предложения, в които се предвиждат разпоредби относно обществените поръчки. Всички те са в различна степен на зрялост като една част от тях са определени с регламенти.

Някои от тях са влезли в сила и подлежат на изпълнение от датата на публикуването на регламента в ОВ на ЕС. Такъв напр. е Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за създаване на рамка от мерки за укрепване

на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724.

Други са в процес на транспониране в националните законодателства, а трети са в процес на договаряне в рамките на подготвителните групи на Съвета на ЕС.

По този начин правилата за възлагане се фрагментират като в много случаи секторните законодателни предложения не са съобразени с правилата на Директивите по обществени поръчки. Такъв пример е актът за обезлесяване (Deforestation act), където е предвидено основание за отстраняване без краен срок. Също така под въпрос е дали при наличието на съответните предпоставки участниците ще може да прилагат мерки за надеждност.

Допълнително, съществуват секторни законодателни предложения, които въвеждат екологични изисквания по отношение на обществени поръчки с определен предмет, в които се предвижда екологичните изисквания по отношение на обществените поръчки да бъдат определени от Европейска комисия с делегиран акт, а в някои случаи с акт за изпълнение (напр. Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на хармонизирани условия за предлагането на пазара на строителни продукти, за изменение на Регламент (ЕС) 2019/1020 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 305/2011 (COM(2022) 144 final)) като едновременно с това в самото предложение са предвидени екологични изисквания по отношение на строителните продукти, влагани в частни строителни обекти.

От една страна, подобен подход не позволява извършването на оценка на въздействието на законодателното предложение като по този начин не може да се определи дали европейските производители ще са в състояние да отговорят на търсенето, както и дали цените на съответните продукти ще позволят на публичния сектор да изпълнява ангажиментите си. От друга страна, се създава различен пазар на услуги, доставки и строителство за публичния и за частния сектор.

Опитът показва, че прилагането на Директивата за насърчаването на чисти и енергийно ефективни пътни превозни средства създава предизвикателства по отношение на възможните изпълнителни на поръчка за доставка на автомобили. Пазарните проучвания сочат, че автомобилите на европейските производители не покриват минималните задължителни екологични изисквания. В резултат европейските данъкоплатци ще са в ситуация да инвестират в икономиката на трети страни, където не се спазват европейските високи социални и екологични изисквания и не се споделят европейските ценности.

Предвид това предлагаме изменение на директивите в областта на обществените поръчки като в тях се включат всички предложения от т.нар. „секторни досиета“.

5. Пояснение на правилата, приложими в случаите на необичайно благоприятни оферти

Предлагаме директивите на ЕС в областта на обществените поръчки да се изменят като се отчетат постиженията на практиката на Съда на ЕС и по-специално с Решение по Дело C-669/20 на СЕС.

Също така намираме за подходящо да се уточнят и случаите, когато обосновката, предоставена от участника следва да се приеме.

6. Преразглеждане и разширяване на основанията за изменение на сключени договори и рамкови споразумения за изпълнение на поръчки

Изменение на сключен договор за изпълнение на обществена поръчка се допуска при определени обстоятелства посочени в преамбюла на Директива 2014/24/ЕС. Наложимо е основанията за изменения на сключени договори и рамкови споразумения за изпълнение на поръчки да се преразгледат и разширят предвид множеството промени, които засягат пазара на стоки, което затруднява изпълнението на множество договори, както за строителство и доставки, така и за извършване на услуги. Възложителите в сектор „Отбрана и сигурност“ са силно засегнати от нарушените вериги на доставки на отбранителна техника и продукти, пряко свързани с военно оборудване.